

PORTUGALIA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia	92 090 km ²	
Ludność	10 355 493	
Głowa państwa	prezydent Marcelo Rebelo de Sousa	od 9 marca 2016 r.
Premier	António Costa	od 26 listopada 2015 r.
minister nauki, technologii i szkolnictwa wyższego	Elvira Fortunato	od 30 marca 2022 r.
minister gospodarki i gospodarki morskiej	António José da Costa Silva	od 30 marca 2022 r.
minister spraw zagranicznych	João Gomes Cravinho	od 30 marca 2022 r.
Ambasador Republiki Portugalskiej w RP	Luís Manuel Ribeiro Cabaço	od 17 stycznia 2019 r.
Ambasador RP w Republice Portugalskiej	Joanna Maria Pilecka	od sierpnia 2021 r.
najbliższe wybory parlamentarne	2026 r.	

1. Podstawowe informacje

Portugalia jest republiką półprezydencką. Głową państwa jest prezydent, który powołuje premiera i pozostałych członków rządu. Władzę ustawodawczą sprawuje Zgromadzenie Republiki – jednoizbowy parlament, złożony obecnie z 230 członków, wybieranych w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się przedterminowo 31 stycznia 2022 r. Wybory wygrała Partia Socjalistyczna, zdobywając ponad 41-procentowe poparcie i tym samym 117 miejsc w Zgromadzeniu Republiki. Drugie miejsce zdobyła Partia Socjaldemokratyczna (PSD), która uzyskała 71 mandatów (niemal 28% głosów). Konserwatywna partia Chega, zajęła trzecie miejsce. Do izby wprowadziła 12 deputowanych, dzięki poparciu na poziomie 7,1 procent. Czwartą siłą portugalskiego parlamentu jest Inicjatywa Liberalna (IL), która otrzymała blisko 5 proc. głosów, gwarantując sobie 8 mandatów. Sześciu posłów wprowadziła do parlamentu bazująca na sojuszu komunistów i Zielonych, Unitarna Koalicja Demokratyczna (CDU), a pięciu Blok Lewicy (BE). Otrzymały one poparcie na poziomie 4,3-4,4 proc.

Republika Portugalska jest podzielona na 308 gmin, które dzielą się na 3092 sołectw. Z prawnego punktu widzenia jednostkami administracyjnymi kraju są rząd oraz na poziomie lokalnym – gminy i sołectwa.

Portugalia jest członkiem Unii Europejskiej od 1 stycznia 1986 r. Ponadto 26 marca 1995 r. przystąpiła do strefy Schengen, natomiast 1 stycznia 1999 r. do strefy euro. Jest także członkiem takich organizacji instytucji międzynarodowych jak: Rada Europy, NATO, OECD oraz WTO.

2. Sytuacja gospodarcza

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Wskaźniki/Rok	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*	2024*
PKB (w mld EUR)	186,490	195,947	205,184	214,374	200,519	214,741	239,253	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	18,060	19,020	19,950	20,840	19,470	20,870	23,290	-	-
PKB (wzrost w %)	2,0	3,5	2,8	2,7	-8,3	5,5	6,7	1,0	1,8
Deficyt lub nadwyżka budżetowa (% PKB)	-1,9	-3,0	-0,3	0,1	-5,8	-2,9	-	-	-
Dług publiczny (% PKB)	131,5	126,1	121,5	116,6	134,9	125,5	115,8	115,3	-
Inflacja (HICP w %)	0,6	1,6	1,2	0,3	-0,1	0,9	8,1	5,4	2,6
Bezrobocie (w %)	11,1	8,9	7,0	6,7	7,0	6,6	6,0	5,5	-
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	74,989	83,717	89,144	93,271	74,286	89,405	119,742	-	-
Import towarów i usług (w mld EUR)	72,849	81,739	88,194	92,302	78,585	95,531	125,818	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	2,140	1,978	0,950	0,969	-4,299	-6,126	-6,076	-	-
Napływ BIZ w Portugalii (w mln USD)	5 066	7 758	7 115	12 361	7 756	8 020	-	-	-
Portugalskie BIZ za granicą (w mln USD)	872	-749	799	3 638	2 333	-1 441	-	-	-

Źródła: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); * DG ECFIN Economic Forecast

Portugalia jest krajem rozwiniętym, o wysokim dochodzie narodowym. W 2021 r. PKB na mieszkańca wyrażony w standardzie siły nabywczej (PPS) wyniosło 74% średniej UE (79% w 2019 r.), natomiast w 2021 r. wskaźnik HDI (wskaźnik rozwoju społecznego) dla Portugalii wyniósł 0.866 (38. miejsce na świecie). Według danych OECD PKB wg parytetu siły nabywczej w 2021 wyniosło 36 700 USD na mieszkańca.

Od czasu przystąpienia do Wspólnoty Europejskiej w 1986 r. Portugalia stała się zróżnicowaną i gospodarką opartą w coraz większym stopniu na usługach. W ciągu kolejnych dwóch dekad rządy sprywatyzowały wiele firm kontrolowanych przez państwo i zliberalizowały kluczowe obszary gospodarki, w tym sektory: finansowy i telekomunikacyjny. Państwo przystąpiło do Unii Gospodarczej i Walutowej w 1999 r. i 1 stycznia 2002 r. wraz z 11 innymi członkami UE wstąpiło do strefy euro.

Portugalia jest jednym z krajów o najniższym PKB per capita w Europie Zachodniej. Mimo to państwo jest wysoko notowane pod względem poziomu życia. Średnie roczne wynagrodzenie w Portugalii według Eurostatu wyniosło w 2021 ok. €19,300. A od roku 2023 płaca minimalna gwarantowana wynosi €760 miesięcznie.

W 2020 r. łączny wkład Portugalii do budżetu UE wyniósł 2,009 mld euro, co stanowiło 0,86% PKB kraju. Z kolei w tym samym okresie środki otrzymane z UE były na poziomie 5,011 mld euro (2,55% PKB państwa).

W latach 90. portugalska gospodarka rozwijała się szybciej niż średnia Unii Europejskiej, ale tempo wzrostu spadło w latach 2001 – 2008. W 2008 r. gospodarka portugalska doświadczyła najpoważniejszej recesji od lat 70-tych, co spowodowało konieczność wsparcia finansowego dla kraju ze strony Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Centralnego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Wówczas rząd wprowadził cięcia wydatków i podwyżki podatków w celu spełnienia warunków pakietu pomocy finansowej UE-MFW, podpisanego w maju 2011 r. Pakiet ratunkowy wymagał od Portugalii wprowadzenia szeregu środków oszczędnościowych w zamian za wsparcie finansowe w wysokości 78 mld EUR. Program naprawczy zakończył się pomyślnie w maju 2014 r., jednak Portugalia potwierdziła swoje zobowiązania do utrzymania kierunku i tempa reform. W momencie zakończenia procesu ratunkowego gospodarka zmniejszyła się o 0,7% w I kwartale 2014 r., natomiast bezrobocie, choć nadal na wysokim poziomie, zmalało do 15,3%.

Ożywienie gospodarcze nabrało rozpędu w 2015 r. dzięki silnemu eksportowi i ponownemu wzrostowi konsumpcji prywatnej. Wzrost PKB przyspieszył w 2016 r. i osiągnął 3,5 % w 2017 r. Bezrobocie utrzymywało się na wysokim poziomie 8,9% w 2017 r., ale od czasu osiągnięcia najwyższego poziomu 18% w 2013 r. ulegało stałemu zmniejszeniu. Pod koniec czerwca 2017 r. z powodu nadwyżki budżetowej w 2016 r. Rada Unii Europejskiej podjęła w czerwcu 2017 r. decyzję o zakończeniu procedury nadmiernego deficytu, nałożonej na Portugalię w grudniu 2009 roku. System bankowy stał się bardziej stabilny, choć nadal występowały problemy związane z kredytami oraz zadłużeniami przedsiębiorstw. MFW zalecił pracę nad rozwiązaniem tych problemów, aby Portugalia mogła przyjąć więcej inwestycji prywatnych.

Po latach recesji gospodarczej Portugalia odnotowała w 2018 r. **wzrost gospodarczy**, a dużo portugalskich przedsiębiorstw odzyskało płynność finansową i dysponowało coraz większymi środkami na nowe inwestycje i zamówienia. Ponadto, jednostki administracji publicznej – zarówno na szczeblu ogólnokrajowym, jak i lokalnym – otrzymały wsparcie budżetowe na organizację **przetargów publicznych**.

Okres trwającego wzrostu gospodarczego zahamowała pandemia COVID-19, która w znacznym stopniu osłabiła portugalską gospodarkę. Duża zależność od wpływów z turystyki (15% wpływów do PKB) sprawiła, że **Portugalia stała się jednym z krajów członkowskich UE, który najbardziej ucierpiał wskutek pandemii COVID-19. Na skutek pandemii Covid-19 spadek PKB Portugalii w 2020 r. był na poziomie -8,3 %, jednakże w 2021 r. nastąpiło odbicie gospodarcze i PKB kraju wzrosło do 5,5%. Według prognoz Komisji Europejskiej PKB Portugalii wzrośnie w 2022 r. o 5,5%, natomiast w 2023 r. – o 2,6%.**

W lipcu 2020 r. rząd Portugalii opublikował plan mający na celu ożywienie gospodarcze kraju. Zakłada on m.in. wzrost środków publicznych przeznaczonych na projekty infrastrukturalne, w tym rozwój linii metra w Lizbonie i Porto oraz budowę nowego mostu nad rzeką Duoro.

Według raportu MFW, w **2021 r. wzrost gospodarczy w Portugalii wyniósł 4,9%**, napędzany przez prywatną konsumpcję, inwestycje, eksport towarów oraz stopniowo poprawiającą się sytuację w sektorze turystyki. **Stopa bezrobocia spadła do poziomu sprzed kryzysu**, dzięki rosnącym wskaźnikom zatrudnienia i uczestnictwa w rynku pracy. Podczas gdy na początku 2022 r. wzrost umocnił się, to, wg ekonomistów MFW, **wojna w Ukrainie przyczyni się do obniżenia ożywienia w pozostałych miesiącach 2022 r.**, mając na uwadze takie czynniki jak: **i) znaczące pogorszenie popytu zewnętrznego; ii) wyższe ceny surowców; iii) długo utrzymujące się zakłócenia po stronie podaży; iv) niższe zaufanie do rynku oraz v) zacieśnione warunki finansowania.** Zdaniem ekspertów Funduszu, inflacja konsumencka w 2022 r. wyniosła średnio 8,1%, a w kwietniu 2023 r. nieznacznie spadła do 6,8%. Zacieśnienie polityki pieniężnej przełożyło się na znacznie wyższe koszty kredytu, biorąc pod uwagę wysoki udział kredytów o zmiennym oprocentowaniu, a jednocześnie silny wzrost cen mieszkań osłabił ich przystępność cenową. Oczekuje się, że w 2023 r. wzrost PKB wyniesie średnio ok. 2,6%, a inflacja spadnie do 5,6%. Natomiast wyższe koszty życia spowodują spowolnienie wzrostu popytu krajowego, a niższy wzrost globalny i w strefie euro osłabi wzrost eksportu. Według najnowszych danych OECD w pierwszym kwartale 2023, Portugalia uplasowała się na 2. miejscu z pośród krajów UE gdzie PKB rósł najszybciej (o 1,6 %)

Według prognoz opublikowanych przez Portugalskie Ministerstwo Finansów stopa inflacji spadnie w roku 2023 do 5,1%, a następnie w 2024 r. do 2,9%.

Według najnowszych raportów zdolności kredytowej Portugalia oceniana jest na poziomie BBB+ (S&P i Fitch – ostatnia aktualizacja: kwiecień 2023 r.) z perspektywą stabilną oraz Baa2 (Moody's) z perspektywą stabilną (aktualizacja: wrzesień 2022 roku).

Do najważniejszych sektorów portugalskiej gospodarki w 2020 r. należały: handel hurtowy i detaliczny, transport, usługi związane z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne (20,8% PKB), działalność związana z administracją publiczną, obronnością, edukacją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną (20,7%) i przemysł (17,4%).

Większość przemysłu, przedsiębiorstw i instytucji finansowych koncentruje się w obszarach metropolitalnych Lizbony i Porto. Okręgi Setúbal, Aveiro, Braga, Coimbra i Leiria są największymi ośrodkami gospodarczymi poza tymi dwoma głównymi obszarami.

Do głównych przedsiębiorstw państwowych należą m.in.: Águas de Portugal (dostawca wody), Caixa Geral de Depósitos (bankowość), Comboios de Portugal (koleje), Companhia das Lezírias (rolnictwo) i RTP (media). Niektóre byłe podmioty państwowe są zarządzane przez państwowy holding Parpública, który jest udziałowcem kilku przedsiębiorstw publicznych i prywatnych. Wśród byłych przedsiębiorstw państwowych, które zostały niedawno sprywatyzowane, są: CTT (usługi pocztowe), TAP Portugal (linie lotnicze) i ANA (lotniska).

Spółki notowane na giełdzie Euronext w Lizbonie, to m.in.: EDP, Galp, Jerónimo Martins, Mota-Engil, Novabase, Semapa, Portucel Soporcel, Portugal Telecom i Sonae. Należą one do największych przedsiębiorstw w Portugalii pod względem liczby pracowników, dochodu netto lub udziału w rynku międzynarodowym. Euronext Lisbon jest główną giełdą papierów wartościowych w Portugalii i jest częścią NYSE Euronext – pierwszej światowej giełdy papierów wartościowych. PSI-20 jest najbardziej selektywnym i szeroko znanym portugalskim indeksem giełdowym.

Portugalia leży na przecięciu szlaków handlowych i inwestycyjnych pozostałych rynków **portugalskojęzycznych**, z którymi Portugalia posiada szersze umowy dwustronne (np. z Brazylią dot. unikania podwójnego opodatkowania czy ochrony inwestycji). Ponadto ze swoimi byłymi koloniami (niektóre uzyskały niepodległość dopiero w 1975 r.) Portugalię łączą wielowiekowe więzi gospodarcze, które przetrwały do dziś. Kraj ten może być dla polskich przedsiębiorstw przyczółkiem do dalszej ekspansji na rynki państw luzofońskich, liczących około 250 mln mieszkańców.

Handel

W 2021 r. Hiszpania, Francja i Niemcy nadal widnieją jako główni odbiorcy i dostawcy towarów do Portugalii, skupiając łącznie ponad połowę eksportu (50,9%, +0,1 p.p. niż w 2020 r.) i importu (52,0%, -1,2 punktu procentowego). Hiszpania jest największym partnerem Portugalii (26,7% eksportu i 32,8% w imporcie). Główne salda deficytu wykazywały transakcje z Hiszpanią, Niemcami i Chinami. Najwyższy deficyt handlowy Portugalia zanotowała z Hiszpanią wzrósł o 1 831 mln euro, z kolei nadwyżkę zanotowano w wymianie handlowej z Francją, UK oraz USA. Portugalska gospodarka jest w znacznym stopniu zależna od eksportu i turystyki. Od lat rząd czyni wysiłki w kierunku zwiększenia udziału innych sektorów, w tym IT i usług, w PKB kraju.

Główne towary eksportowe Portugalii to: pojazdy i samochody, części do pojazdów silnikowych, maszyny i urządzenia, metale, produkty rolne, tworzywa sztuczne i guma, produkty chemiczne, produkty spożywcze, odzież, surowce mineralne i paliwa.

Główne towary importowane do Portugalii to: maszyny i urządzenia, pojazdy i inne materiały transportowe, produkty chemiczne, produkty rolne, surowce mineralne i paliwa, metale nieszlachetne, tworzywa sztuczne i guma, produkty spożywcze, materiały tekstylne.

Turystyka

Niewątpliwie motorem napędowym portugalskiej gospodarki jest bardzo rozwinięta **branża turystyczna**. Z liczbą ludności oscylującą wokół 10 mln Portugalia rokrocznie przyciąga 20 mln turystów z całego świata (w tym 250 tys. z Polski), a w samym 2018 r. w kraju zbudowano ponad 40 nowych hoteli. Stanowi to atrakcyjną szansę dla polskich firm budowlanych lub poddostawców dostarczających materiały budowlane. Dodatkowym obszarem, w którym przedsiębiorstwa te mogą zidentyfikować możliwości biznesowe jest **renowacja** kamienic w zabytkowych dzielnicach portugalskich miast (szczególnie w Lizbonie i Porto) – ulegających zniszczeniu w wyniku upływu czasu i masowej turystyki.

W 2019 r. Portugalia odnotowała rekordową liczbę turystów – 27 mln osób odwiedziło kraj. Ogółem był to wzrost o 7,3% w porównaniu do roku 2018. Najpopularniejszymi kierunkami podróży turystów były: Lizbona, Porto, Fatima, portugalska Riwiera i Algarve.

Szacuje się, że przychody sektora turystycznego w 2019 r. stanowiły 17% PKB kraju. Jest to jeden z najwyższych wskaźników wśród państw Europy Południowej. Największą grupę turystów zagranicznych stanowili obywatele Wielkiej Brytanii (9,38 mln osób), Niemiec (5,88 mln osób) i Hiszpanii (5,22 mln osób).

Władze Portugalii szacują, że przychody z tytułu turystyki w 2021 r. wyniosły ok. 9 mld euro i były o połowę mniejsze niż w 2019 roku (18 mld euro). Ponadto według prognoz rynek turystyczny odzyska poziom sprzed pandemii dopiero w 2023 roku.

W ramach kampanii promującej krajową turystykę rząd zachęca obcokrajowców do przyjazdu do Portugalii i pracy zdalnej. Ponadto zachęca emerytów z innych państw do przeprowadzki do Portugalii.

W 2022 r. zanotowano ożywienie w sektorze turystycznym, szacuje się, że przychody z branży turystycznej wzrosły o 80% procent od końca zniesienia obostrzeń.

W 2023 szacuje się, że liczba turystów wzrośnie o 8,6 %, zwarzywszy również na organizację w trzecim kwartale Światowych Dni Młodzieży w Portugalii.

Inwestycje

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Portugalii wzrosła do 8 mld USD w 2021 r.,

w porównaniu do 7,7 mld USD rok wcześniej. We wspomnianym roku całkowity wynik BIZ wyniósł 175,5 mld USD. Sektorowa analiza aktywności gospodarczej pokazuje, że 38% bezpośrednich inwestycji zagranicznych w energię elektryczną gaz i wodę pochodzi z Chin, natomiast 31% inwestycji produkcyjnych z Wielkiej Brytanii. Głównymi inwestorami są Stany Zjednoczone (15% BIZ w Portugalii ogółem), Francja (14,5%), Wielka Brytania (12 %) oraz Hiszpania (11,5%).

W 2021 r. firmy spoza Portugalii zainwestowały w tym kraju rekordową kwotę ponad 2,7 mld euro - wynika z danych rządowej Agencji ds. Przedsięwzięć i Handlu Zagranicznego Portugalii (AICEP). Oznacza to, że przekroczyła o ponad 200 proc. sumę środków zainwestowanych przez inwestorów spoza tego kraju w 2019 r., który dotychczas był rekordowy.

Według najnowszej publikacji: Atrakcyjność Inwestycyjna Europy, portalu EY, liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2022 r. w Portugalii wzrosła o 24% w porównaniu z 2021 r. i wyniosła 148.

Według danych Komisji Europejskiej od 2016 roku Portugalia wykazała poprawę w zakresie innowacyjności i zaawansowania firm oraz sieci infrastruktury, co pozwoliło zwiększyć o około 13% poziom konkurencyjności kraju w stosunku do średniej europejskiej i wyprzedzić w rankingu Hiszpanię. Z wniosków Indeksu Konkurencyjności Regionalnej Unii Europejskiej wynika, że w ciągu ostatnich sześciu lat wśród 27 państw członkowskich Unii, Portugalia była krajem, który najbardziej poprawił się w zakresie rozwoju nowych technologii w rozwoju innowacyjnych produktów i procesów – co widać po ilości nowych patentów zarejestrowanych w tym okresie. Według Komisji Europejskiej poziom innowacyjności krajowej gospodarki wzrósł do poziomu bardzo zbliżonego do średniej krajów UE na koniec zeszłego roku.

Przyciągnięcie BIZ jest uznawane za priorytet przez rząd portugalski. Kraj ten rozpoczął ostatnio rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii słonecznej (Portugalia posiada drugą co do wielkości elektrownię słoneczną na świecie) oraz energii fal morskich. Sektory te mogą zapewnić nowe możliwości dla inwestorów zagranicznych w przemyśle informatycznym i turystycznym. Rząd uruchomił również program hostingowy "Startup Visa" dla inwestorów zagranicznych, którzy chcą rozwijać nowe projekty w kraju. Portugalia utworzyła również "wolne strefy" celem wzmocnienia inwestycji opartych na technologii.

Rząd portugalski aktualnie walczy z kryzysem na rynku nieruchomości mieszkaniowych. Pakiet ratunkowy gospodarki o wartości 900 mln euro ma wejść w życie na początku 2023 r. Proponowane środki to m. in.: wprowadzenie mechanizmu regulującego podwyżki czynszów, a także zachęty dla właścicieli nieruchomości by zamiast wynajmu dla turystów zdecydowali się na wynajem długoterminowy lokalnych mieszkańców. Dotyczy to zwłaszcza dużych miast popularnych wśród turystów. Ponadto nowe licencje na obiekty turystyczne, takie jak Airbnb, będą zakazane – z wyjątkiem mniej zaludnionych obszarów wiejskich. Co więcej, Rząd zdecydował o zawieszeniu programu „Golden Visa Offers”, który funkcjonował od 2012r. i stanowił szybką drogę do uzyskania obywatelstwa przez inwestorów spoza UE w ciągu sześciu lat. Program wymagał zainwestowania 350 000 EUR w portugalskie przedsiębiorstwa lub 280 000 EUR w przedsiębiorstwa podlegające rewitalizacji. Według agencji prasowej Reuters program przyciągnął 6,8 mld euro inwestycji od momentu jego uruchomienia, przy czym większość pieniędzy trafiła do sektora nieruchomości.

Hiszpańskie przedsiębiorstwo Repsol Polímeros buduje dwie fabryki tworzyw sztucznych w kompleksie przemysłowym w Sines – wartość inwestycji to blisko 657 milionów EUR. W czerwcu 2025 roku, te fabryki będą produkować i eksportować polimery

W rankingu Banku Światowego dotyczącym łatwości w prowadzeniu biznesu za 2020 r. Portugalia znalazła się na 39. miejscu (spośród 190.).

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe.

Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (intra-EU BIT) została wypowiedziana przez stronę polską. Termin obowiązywania umowy minął w dn. 3 sierpnia 2019

4. Wymiana handlowa Polski z Portugalią (dane w mln EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2021 =100	2022 I-VI	2023 I-VI	Dynamika I-VI 2022=100
Eksport	747	885	974	1 120	1 261	1 714	1 968	113,2 %	1 006	1 039	103,3 %
Import	591	713	901	919	808	1 023	1 159	114,8 %	580	559	96,4 %
Obroty	1338	1 598	1 875	2 039	2 069	2 737	3 127	114,2 %	1 586	1598	100,8 %
Saldo	156	172	73	201	453	691	809		426	480	

Źródło: GUS

Według danych GUS za 2022 r. Portugalia zajmuje 26. miejsce pod względem wartości eksportu

(17. miejsce wśród państw członkowskich UE) oraz 41. miejsce pod względem polskiego importu, co stanowi spadek z miejsca 38 w porównaniu z poprzednim rokiem (19. miejsce wśród państw członkowskich UE).

Polska od lat odnotowuje dodatni bilans handlowy w obrocie towarowym z Portugalią, który stale wzrasta od 2018 roku. W 2022 r. dodatnie saldo obrotów towarowych na korzyść Polski osiągnęło najwyższy jak dotychczas poziom, tj. 809 mln EUR.

Według danych GUS wartość polskiego eksportu do Portugalii w 2022 r. **osiągnęła rekordowy poziom ok. 1,9 mld EUR**, co stanowiło wzrost o ponad 13 % r/r. Z kolei wartość importu wzrosła o 14 % w porównaniu do poprzedniego roku i wyniosła ok **1,1 mld EUR**. Tym samym przewyższony został poziom sprzed pandemii Covid-19. W efekcie obroty handlowe osiągnęły rekordowy poziom ponad **3 mld EUR** i wzrosły o ok. 14 % r/r. Biorąc pod uwagę światowy kryzys wywołany trwającą pandemią COVID-19 a następnie agresją Rosji na Ukrainę, jest to wynik zadowalający.

W pierwszym półroczu 2023 r., notowano wyprzedzenie eksportowe względem importu. Eksport towarów do Portugalii zwiększył się o 3,3 % i wyniósł ok. 1 mld EUR, a import spadł o ok. 3,6 %, do 559 mln EUR. Tym samym saldo obrotów wyniosło 1,6 mld EUR.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Portugalii w 2022 r.

Polska eksportuje do Portugalii głównie: produkty chemiczne różne; rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoria; maszyny i urządzenia mechaniczne; pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria; statki, łodzie oraz konstrukcje pływające.

Polski eksport do Portugalii w 2022 r. objął przede wszystkim: inicjatory reakcji, przyspieszacze reakcji oraz preparaty katalityczne ginw. – **332,6 mln euro** (ok. 17% eksportu do PT ogółem); liniowce pasażerskie, łodzie wycieczkowe, promy, statki towarowe, barki oraz podobne jednostki pływające, do przewozu osób lub towarów – **132 mln euro** (ok. 7% udziału); aparatura odbiorcza dla telewizji lub do zapisu lub odtwarzania dźwięku lub obrazu; monitory i projektory wideo – **117,2 mln** (ok. 6 % udziału); silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym (wysokoprężne i średnioprężne) – **96,1 mln euro** (ok. 5 % udziału), części i akcesoria do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705 – **64,8 mln euro** (ok. 3 % udziału).

Najwyższy wzrost (o 110% r/r) zanotowano w pozycji: 8901 - Liniowce pasażerskie, łodzie wycieczkowe, promy, statki towarowe, barki oraz podobne jednostki pływające, do przewozu osób lub towarów.

Struktura towarowa polskiego importu z Portugalii w 2022 r.

Polska importuje z Portugalii głównie: pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria; masę z pozostałego włóknistego materiału celulozowego; maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne ich części; tworzywa sztuczne i artykuły z nich; obuwanie; napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet.

Polski import z Portugalii w 2022 r. objął przede wszystkim: samochody i pozost. pojazdy siln. przeznaczone do przewozu osób (inne niż obj. poz. 8702)– **151,2 mln euro** (ok. 13% importu z PT ogółem); masa celulozowa drzewna sodowa lub siarczanowa, z wyjątkiem masy celulozowej drzewnej do przeróbki chemicznej – **114 mln euro** (ok. 10 % udziału); obuwanie o podeszwach zewnętrznych z gumy, tworzyw sztucznych, skóry wyprawionej lub skóry wtórnej i cholewkach za skóry wyprawionej – **42,4 mln euro** (ok. 4 % udziału); wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi, moszcz winogronowy, inny niż objęty pozycją 2009 – **33,5 mln euro** (ok. 3 % udziału); drut izolowany, kable oraz pozostałe izolowane przewody elektr., przewody z włókien opt., nawet połączone z przewodnikami prądu elektr. lub wyposaż. w złączki – **30,1 mln euro** (ok. 3% udziału).

Najwyższy wzrost (o 29 % r/r) zanotowano w pozycji: 8703 - Samochody i pozost. pojazdy siln. przeznaczone do przewozu osób (inne niż obj. poz. 8702).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa*

Inwestycje zagraniczne Portugalii w Polsce i Polski w Portugalii w 2021 r. (w mln EUR)

Kraj	Akcje i udziały kapitałowe	Reinwestycje zysków	Instrumenty dłużne netto	Ogółem dochody	Skumulowane BIZ na koniec 2021
Portugalia	1 454,5	-114,5	173,2	-81,3	1 627,7
Polska	25,8	-1,0	4,3	0,5	30,1

Źródło: NBP

Inwestycje portugalskie w Polsce

Według danych NBP wartość portugalskiego kapitału zainwestowanego w Polsce na koniec 2021 r. wyniosła **1, 627 mld euro** (w 2020 r. - 968,0 mln euro, w 2019 r. – 1,208 mld euro). We wspomnianym roku zanotowano wycofanie bezpośrednich portugalskich inwestycji zagranicznych z Polski na poziomie -150,7 mln euro (napływ 59,5 mln euro w 2020 r.), natomiast straty portugalskich inwestorów z tytułu zainwestowanego w Polsce kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich wyniosły -81,3 mln euro (dochód 44,3 mln euro w 2020 roku).

Według danych GUS na koniec 2021 r. zarejestrowano w Polsce **161 podmiotów z udziałem kapitału portugalskiego**.

Portugalskie inwestycje w Polsce są obecne w branżach tj. **handel i usługi** (m.in. Eurocash, Jerónimo Martin ze sklepami Biedronka i Hebe, Brisa), **nieruchomości i budownictwo** (m.in. Dom Korkowy, Mota-Engil Central Europe, Grupo Martifer), **przemysł** (m.in. Colep CCL, Simoldes Plásticos, Microplásticos, Grupa BA, CARFI, RTE), **branża chemiczna** (Colquímica), **sektor odnawialnych źródeł energii** (m.in. EDP Renováveis, CJR Wind), **sektor finansowo-bankowy** (m.in. SIBS International, Bank Millennium), **branża odzieżowa** (m.in. Parfois).

Szacuje się, że portugalskie przedsiębiorstwa stworzyły ponad **110 tysięcy** miejsc pracy w Polsce.

Jedne z ostatnich portugalskich inwestycji w Polsce:

W grudniu 2018 r. została podpisana umowa między Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną a RTE Poland Sp. z o. o. (spółka córka portugalskiego RTE S.A., jednego z największych producentów rowerów w Europie). Firma wybuduje w Brześciu Kujawskim zakład produkcji rowerów o nakładach inwestycyjnych rzędu 80 mln PLN i zatrudnieniu 70 osób (wyłącza sprzedaż do sieci Decathlon).

W listopadzie 2019 r. portugalskie przedsiębiorstwo Logoplaste Group poinformowało o podpisaniu umowy dot. zakupu większościowego pakietu akcji polskiej firmy Masterchem, będącej jednym z czołowych krajowych producentów opakowań PET. Transakcja podlegała zatwierdzeniu przez organy regulacyjne i zgodnie z planem zakończyła się w I kwartale 2020 roku.

Inwestycje polskie w Portugalii

Według danych NBP wartość polskiego kapitału zainwestowanego w Portugalii na koniec 2021 r. wyniosła **30,1 mln euro** (w 2020 r. - 80,2 mln euro, w 2019 r. – 60,8 mln euro). Z kolei dochody z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Portugalii stanowiły 0,5 mln euro (1,7 mln euro w 2020, 2,3 mln euro w 2019 r.). W 2021 roku polski kapitał o wartości -35,4 mln euro został wycofany z Portugalii (napływ 13,1 mln euro w 2020r, napływ 4,8 mln euro w 2019 r.)

Spośród polskich inwestorów obecnych na rynku portugalskim można wymienić firmy tj. Assecos (branża IT), X- Trade Brokers (pośrednictwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi), New World Polska Sp. z o.o. (pośrednictwo w obrocie tekstyliami i odzieżą), Inglot (branża kosmetyczna; sklepy na bazie franczyzy) oraz Irena Eris i Bielenda (branża kosmetyczna).

Perspektywiczne sektory, w których polskie firmy mogą znaleźć przewagę konkurencyjną (informacje z ZBH Lizbona):

- Rolno-spożywczy (misja handlowa 6. firm na targi *Lisbon Food Affair* w 02.2023),
- Materiałów budowlanych (misja handlowa 6. firm na targi *Concreta* w 10.2022),
- Technologiczny (panel promujący Polskę w konferencji *Web Summit* podczas edycji 2022 i 2023),

- Kosmetyczny (showroom polskich produktów pomiędzy 04-06.2023),
- Maszynowy (misja handlowa 4. firm na targi *EMAF* w 06.2023).

**Materiał przygotowany na podstawie informacji Export Intelligence oraz danych NBP*

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Portugalią. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z portugalskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE.

Bariery wejścia na rynek portugalski*:

- opóźnienia w płatnościach (w sektorze prywatnym średnio 30 dni, w publicznym nawet 90 dni),
- system podatkowy (7-stopniowa progresywna skala podatkowa),
- bariera językowa (ograniczona znajomość jęz. angielskiego),
- biurokracja w urzędach portugalskich,
- licencje, koncesje i zezwolenia (pomimo jednolitych przepisów na szczeblu UE),

**Informacje opracowane przez ZBH w Lizbonie*

7. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Lizbonie

Adres: Avenida das Descobertas 2, 1400-092 Lizbona

Tel.: + 351 213 041 410

Fax: +351 213 041 429

E-mail: lizbona.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Strona internetowa: <https://lizbona.msz.gov.pl/pl/>

Ambasada Republiki Portugalskiej w Warszawie

Adres: ul. Ateńska 37, 03-978 Warszawa

Tel.: + 48 22 511 10 10, + 48 22 511 10 11, + 48 22 511 10 12

Fax: + 48 22 511 10 13

E-mail: varsovia@mne.pt

Strona internetowa: <http://ambasada-portugalii.pl/pl/>

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) PAIH w Lizbonie

Adres: Avenida da Liberdade 69, 1250-140 Lizbona

Tel.: +351 932 822 648

E-mail: dariusz.duda@paih.gov.pl

Strona internetowa: <https://portugal.trade.gov.pl/pl/>

Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza

Adres: ul. Rejtana 17 lok. 32, piętro 8, 02-516 Warszawa

Tel.: + 48 22 400 76 60

E-mail: info@ppcc.pl

Strona internetowa: <https://ppcc.pl>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Sierpień 2023 r.